

SLOVAR »SNEG IN PLAZOVI«

MARJETA HUMAR

Šestjezični (slovensko-nemško-italijansko-françosko-angleško-španski) razlagalni slovar **Pavleta Šegule** Sneg in plazovi je izšel že lansko spomlad. Avtor ga je naslovil Večjezični slovar — Sneg in plazovi in podnaslovil Slovenska izdaja (kot da bi obstajala kakšna tujejezična izdaja, a o tem pozneje). Delo je izšlo kot Planinska publikacija št. 136, založila ga je Gorska reševalna služba Slovenije pri Planinski zvezi Slovenije. Razen nje so natis finančno podprli Uprava Republike Slovenije za varstvo narave, Republiška uprava za zaščito in reševanje, Občinski štab za civilno zaščito v Škofji Loki in Tehnochem, d.o.o., Ljubljana. Na začetku knjige je navedenih toliko sodelavcev različnih strok in izobrazbe iz Slovenije in tujine, da ni mogoče vseh navesti. Posebej je treba poudariti nekatere: recenzenta **dr. Ivana Gamsa** in **dr. Zdravka Petkovška**, zahtevne šestjezične korekture so opravili **Dora Cigoj**, **Bernarda Kovač**, **Marjeta Pintar**, **Franco Slataper**. Delo je tudi po oblikovalski strani izjemen dosežek: kot oblikovalka je sodelovala avtorjeva hči **Marjana Šegula-Miš**. Slovar je računalniško pripravil za natis kar sam avtor, kazala pa je izdelal **Frenk Kmet**. Delo je lektorirala avtorica tega članka, ki je Pavletu Šeguli tudi svetovala pri slovaropisnih zadregah. Slovar obsega 360 strani, slovenski del zavzema 250, tujejezična kazala pa 110 strani. V slovarju Sneg in plazovi je prikazanih in z razlagami ter tujejezičnimi ustrezniki predstavljenih 1756 slovenskih strokovnih izrazov. Takšni so osnovni podatki o slovarju, ki mu ni para ne pri nas, ne v Evropi ali zunaj nje.

MANJKAJO SKICE IN FOTOGRAFIJE

Z izidom slovarja se je končalo trdo delo avtorja, njegovo nenehno sedenje pred računalnikom, iskanje po tujih in domači literaturi, razmišljanje, kako kaj razložiti, ali je prav ali ni, njegovo dopisovanje z različnimi strokovnjaki na Slovenskem in v tujini. Še 26. januarja 1995 mi je pisal: »Veseli me, da se zadeva sedaj izteka, čeprav bi vse skupaj najraje začel znova premleovati. Vendar, tak kot sem in z omejenim znanjem, slovarja jaz najbrž ne bi mogel bistveno izboljšati. Če hočejo, naj to storijo drugi, kak drobec pa bom že še našel in dodal na disk sam. /.../ Upam, da bom prihodnji teden delo vendarle lahko oddal v tiskarno.«

Ko pa se je to res zgodilo, ko je mislil, da se bo oddahnil, takrat se je začel naslednji del njegovega življenja s slovarjem: razmišljanje, ali je še kje kakšna napaka, kako bodo na njegove rešitve gledali drugi itd. In seveda čakanje na pisne ocene po revijah in časopisju.

Po izidu mi je 16. junija pisal takole: »Vse te peze se še sedaj nisem otresel in včasih sila živo 'prihaja za menoj'. Neverjetno, bolje je pisati spomine in pesmice.

250 Trenutno ne počnem nič posebnost zanimivega.

Prevedel sem neka avstrijska priporočila oz. nasvete za gornike, napisal kup poročil in nekaj člančičev — po pravici povedano mi slovar kar manjka. To je bil nekak silen 'skupni imenovalec', ki mi ni dopuščal skokov čez 'delovni plot'. To je bila spontana disciplina, da je kaj. /.../ **Bine Vengust** pravi, da bi bila stvar še več vredna, če bi bile v slovarju tudi angleške ali vsaj nemške definicije. To je mikalo tudi mene in bi niti ne bilo tako težko, saj sem ogromno razlag našel prav v nemških virih. Ampak če bi rekel, da bom dodal še te, bi se vsi uprli, češ da že tako kasnimo. Mikalo me je (in me še), da bi besede (vsaj večino) opremil s skicami ali fotografijami. Šele potem bi bilo delo zares veliko vredno. A kdo bi to sprejel? Sem pa sklenil, da bom skice zbiral, morda bi jih lahko izdali kot priložo. /.../ Kar zadeva mnenja o slovarju, pa kot rečeno: Izvedba je vsem, ki so se oglasili, všeč, nekaterim celo zelo. Vsem se zdi koristen, kakih strokovnih pripomb pa (še) ni.«

Avtorjevo pričakovanje, da bo delo ocenila strokovna javnost, je upravičeno. Vendar je za to področje značilno, da so temeljitejše ocene redke. Ker so slovarji velika dela, ki jih ni mogoče pregledati in oceniti po enkratnem listanju, je ocen slovarjev malo — pa še te se navadno nanašajo na posamezne elemente del.

STROKOVNJAK ZA ALPINISTIČNO IZRAZJE

S slovarji je tako, kot je zapisal francoski klasični jezikoslovec italijanskega rodu **Joseph Justus Scaliger** (1540—1609) in za njim v uvodu ponovil avtor slovarja Sneg in plazovi: *Če hoče sodišče koga kaznovati, naj ga ne obsodi na ječo, marveč naj mu ukaže sestavljati slovar, kajti v tej kazni so združene vse druge.*

Vendar mislim, da Pavletu Šeguli delo s slovarjem ni bilo kazen, ampak strast in ljubezen, kar se zgodi, če se za delo najde pravi človek.

S tem slovarnikom me je pred leti osebno seznanil **dr. France Malešič**; prej sem ga poznala zlasti kot publicista in odličnega svetovalca za alpinistično strokovno izrazje pri Slovarju slovenskega knjižnega jezika, kjer je pri zadnji knjigi nadaljeval delo **Borisa Režka**, **dr. Vladimira Škerlaka** in drugih. Po smrti Borisa Režka smo na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša Znanstveno raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, kjer je nastajala zadnja knjiga Slovarja slovenskega knjižnega jezika, kar nekaj časa iskali strokovnjaka za alpinistično strokovno izrazje. Obrnili smo se na več ljudi, ki so sicer pristali na sodelovanje, vendar od njih zlepa ali pa sploh nismo dobili odgovorov na naša vprašanja. Ko se je dela lotil Pavle Šegula, je lepo steklo. Že ob prvih odgovorih je bilo jasno, da je to zelo pismen strokovnjak, ki ga slovaropisje zanima in mu je kos. Kar seveda ni bilo nič čudnega, saj se je Pavle že od konca sedemdesetih let ukvarjal s slovarjem o snegu in plazovih.

Kmalu po tem, ko naju je dr. Malešič osebno seznanil, se je Pavle Šegula s svojim zanj značilnim nahrbtničkom oglašil na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša in mi pokazal tipkopijske slovarja ter mi ga dal v prvo oceno. Nadaljnje sodelovanje me je obogatilo za prijateljevanje s tem izjemnim človekom.

Nikakor nisem bila prva, ki ga je Pavle vprašal za svet o svojem najzahtevnejšem delu, po mojem mnenju — življenjskem delu. Pri avtorskih slovarjih — torej pri slovarjih, ki jih napiše en sam avtor — je velika nevarnost, da pisec uveljavi svoje poglede na stroko in jezik in je slovar za splošno rabo manj uporaben. Pavle Šegula se je tega zavedal od vsega začetka, zato je imel široko razpredeno dopisovalno mrežo in se je ob vsakem najmanjšem problemu posvetoval z več ljudmi ter njihova mnenja, kolikor so bila tehtna in skladna z zasnovo slovarja, tudi upošteval. Tako si je seveda delo za slovar močno otežil, vendar sta njegova vrednost in veljavnost nesporni.

Tak način dela je bil nujen tudi zato, ker slovar opisuje besedje več strok: geografije, geologije, reševanja, medicine, gozdarstva, hidrologije, nivologije, inženirstva ipd., čemur ne more biti kos en sam človek, in je bil mogoč, ker so samovšečnost, samozadostnost, rešiteljstvo in podobne lastnosti avtorju popolnoma tuje. To poudarjanje nikakor ni laskanje avtorju, ampak odraz izkušenj, ki jih imam po več kot dvajsetletnem delu na tem področju. V uvodu v slovar Sneg in plazovi je tako navedenih veliko sodelavcev in svetovalcev iz Slovenije in tujine. Njihov prispevek pa je seveda različen.

V tem morda nekoliko osebnem uvodu je treba omeniti še enega sodelavca, ki ni nikjer izrecno omenjen, pa brez njega slovarja ne bi bilo. Pavle mi je o »njem« takole zapisal: »Dobro, da imam dobro in pametno soprogo!« Na vprašanje, kako je mogoče, da lahko cele dneve presedi pred računalnikom, pa je hudomušno odgovoril: »Veš, jaz nisem kaj prida 'družinotvoren'.«

PRVI, KI SMO DOBILI TAK SLOVAR

Slovarji strokovnega izrazja so na eni strani pomemben jezikovni priročnik za pisce, prevajalce in bralce strokovnih besedil, učitelje, študente, skratka, za vse uporabnike določenega strokovnega jezika, na drugi strani pa omogočajo stroki pregled besedja in prispevajo k pomenski razločitvi posameznih besed in tudi k slovenizaciji izrazja. Pri izdelavi strokovnega slovarja navadno sodelujejo strokovnjaki določene stroke in jezikoslovci. Ti besedje zberejo, izberejo strokovne izraze, ki bodo prišli v slovar, in pretehtajo, kateri izrazi so s stališča stroke in jezika ustrezni, kateri se bolj uporabljajo, kateri manj, predlagajo slovenske izraze za tuje, zapišejo naglas, izgovor, sklanjatvene, spregatvene končnice, kaj pomenijo, v kakšnih zvezah se uporabljajo, poiščejo in preverijo tuje ustreznike ipd. Med temi opravili pa navadno mine deset ali več let, kljub temu pa se s tem težkim in navadno malo plačanim delom na Slovenskem poklicno ali ljubiteljsko ukvarja kar precej ljudi. To so posamezniki, slovaropisni strokovnjaki v več založbah in v Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša. Znanstveno raziskovalnega cen-

tra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Zelo pogosto izhajajo prevodni slovarji, za posamezno stroko in slovensko slovaropisje pa so zelo pomembni izvorno slovenski slovarji strokovnega izrazja. Tak je tudi slovar Sneg in plazovi, čeprav ga je avtor podnaslovlil kot slovensko izdajo.

Slovenci smo že od nekdaj znani kot ljubitelji gora; smo osvajalci himalajskih vrhov, alpinisti, čisto običajni hodci v gore, smučarji in še bi lahko naštevali. Zato je seveda prav in razumljivo, da smo prvi dobili tudi slovar o snegu in plazovih, ki ga je napisal znani slovenski strokovnjak za plazove, publicist, Bloudkov nagradjenec in še bi mu lahko kaj pripisali.

PRAKTIČNO UPORABLJANJE KNJIGE

Delo Sneg in plazovi je šestjezični informativno-normativni razlagalni slovar. Kaj to pomeni? Slovar ima dva dela. V prvem je v obliki člankov prikazanih 1756 slovenskih bodisi eno- ali večbesednih poimenovanj, ki poimenujejo pojave in predmetnost v zvezi s snegom, plazovi, vremenom, oblikovanostjo tal, zaščito pred plazovi, reševanjem iz njih ipd. Najbolj uporabljana jezikovno in strokovno ustrezna poimenovanja imajo opisan pomen, t. j. razlago, zapisan naglas, besednovrstno določilo, obrazila v drugem sklonu, drugi osebi ipd., navedene so tudi sopomenke (sinonimi). Razlage so kratke in razumljive tudi nestrokovnjaku. Če je izgovor drugačen od zapisa, je prikazan v oglatem oklepaju. Ti podatki omogočajo razumevanje in pravilno uporabo strokovne besede ali besedne zveze v slovenskih besedilih.

Pred razlago pa so zapisani tudi strokovni označevalniki. V slovarju navedeno strokovno izrazje namreč pripada različnim strokam. Strokovni označevalnik uvršča poimenovanje v stroko ali na področje, kjer se izraz izvorno uporablja: odstreljevanje, fizika, eksplozivji, geografija, geologija, hidrologija, inženirstvo, zlasti protiplazno, meteorologija, nivologija (veda o snegu in plazovih), gozdarstvo, reševanje, medicina, gornišтво, smučanje ipd. Strokovnemu delu sledijo tuji ustrezniki, in sicer angleški, francoski, italijanski, nemški in španski. Tako prikazuje novi slovar skupaj s slovenskimi izrazi okoli 12.000 strokovnih poimenovanj, kar kaže na obsežnost opravljenega dela in upravičuje dolgotrajnost nastajanja.

Manj uporabljana strokovna poimenovanja so prikazana s kazalkami, se pravi s slovarskimi članki, ki usmerjajo k poimenovanju, ki se bolj uporablja, je jezikovno in strokovno bolj ustrezno (npr.: vegetacija -e ž, glej rastje, kar moramo brati takole: Slovenci imamo dva izraza za rastlinske združbe na določenem območju, to sta vegetacija in rastje, bolj se uporablja rastje). Pri bolj uporabljanih strokovnih poimenovanjih so poleg slovnčnih in pravorečnih podatkov navedeni opis pomena, manj rabljena sopomenka, ki jih je lahko tudi več, in tuji ustrezniki. (Torej je rastje prikazano takole: 1044 rastje -a s S: vegetacija — sil (= gozdarstvo) rastlinske združbe na določenem območju — razlagi sledijo tudi ustrezniki.)

Posamezni deli slovarskega članka so zaradi večje preglednosti in razpoznavnosti zapisani z različnimi tiski: 251

iztočnica zmeraj **krepko**, razlaga nekrepko in pokončno ipd. Obe vrsti slovarskih člankov imata zaporedne številke.

Tretja vrsta slovarskih člankov ni oštevilčena; je le zato, da bi uporabnik slovarja lažje našel ustrezno poimenovanje, za katero morda niti ne ve, kako se glasi. To so t. i. kazalke, ki v razstavljeni obliki navajajo dvo- ali večbesedna poimenovanja ter vodijo uporabnika k nerazstavljenemu ali bolj uporabljanemu poimenovanju (npr.: vislice, minerske, *glej* strelne vislice; preživetje, možnost, *glej* možnost preživetja).

ZAKAJ IN KAKO JE NASTAL SLOVAR

Drugi del vsebuje abecedne sezname tujih ustreznikov za vsak jezik posebej: angleški, italijanski, francoski, nemški in španski. Vsak ustreznik ima številko slovenske iztočnice iz prvega dela slovarja. Tako lahko tisti, ki pri branju tuje strokovne literature naleti na neznano besedo ali besedno zvezo, v prvem delu slovarja Sneg in plazovi poišče slovensko poimenovanje in razlago, kaj to pomeni. To je zelo pomembno, kajti splošni dvojezični slovarji navadno ne vsebujejo strokovnih poimenovanj ali pa so ta neustrezno prevedena, saj pri njihovi izdelavi ne sodelujejo poznavalci različnega strokovnega izrazja.

Komu je slovar namenjen? Vsem tistim, ki se poklicno ali ljubiteljsko srečujejo s to problematiko in se želijo pravilno in lepo slovensko izraziti: piscem in prevajalcem strokovnih in poljudnih člankov, vsem gornikom, odpravljajem, smučarjem, gorskim reševalcem, organom za zaščito in reševanje, komunalcem, občinskim in državnim organom za varstvo okolja in prostorsko načrtovanje, strokovnjakom, ki se ukvarjajo z načrto-

vanjem, projektiranjem in nameščanjem naprav za zaščito pred snegom, zameti, plazovi, vodarjem, cestarjem, vremenoslovcem ipd. (Zanimivo pa je seveda še eno dejstvo: kdor bi ta slovar želel kupiti, se bo moral pri iskanju zelo potruditi, saj je izšel samo v 500 izvodih.)

Zakaj in kako je slovar Sneg in plazovi nastal? Avtor Pavle Šegula je v izjavi za tisk na to vprašanje takole odgovoril: »V Sloveniji in še marsikje premorejo malo lastne literature o snegu in plazovih in so tako vezani na tuje učbenike, priročnike in študijske materiale. Razumevanje le-teh ovirajo jezikovne pregrade, ki so spričo zahtevnih strokovnih izrazov, ki jih v običajnih slovarjih praviloma ni najti, še težje premostljive. Zato smo jeseni 1979 dali pobudo in se leto dni kasneje s člani Podkomisije za plazove pri Mednarodni komisiji za reševanje v gorah (IKAR) odločili, da izdelamo slovar v angleškem, francoskem, italijanskem, nemškem, slovenskem in španskem jeziku.

Konec sedemdesetih let je bilo na voljo največ nemške literature, zato smo izraze črpali večinoma iz nemških učbenikov, priročnikov in člankov. Zbiral in uredil jih je **Fritz Gansser** iz Švice. Pripadajoče ustreznike smo iskali v razpoložljivi angleški, francoski, italijanski in drugi literaturi ter osebno pri poznavalcih. Spisek je od začetnih 400 izrazov že leta 1981 narasel na 1000 in več poimenovanj, zato je delo postalo zamudno. Delovna in domiselna članica Podkomisije za plazove ga. **Ruth Eigenmann**, predstavnik Mednarodne fundacije Vanni Eigenmann, je tako pridobila računalničarja g. **Renata Cresto**, italijanskega gorskega in smučarskega vodnika, ki je vso snov shranil na računalniški disk, sama pa organizirala, da je delo začelo hitreje teči. Ker se je večina članov ogrela za slovar na disketi, je g. **Walter Good** v Davosu zbrani fond besed (*brez opisov pomena — op. M. H.*) prenesel v nov program, tako da je dostopen vsakemu lastniku računalnika. Medtem ko je delo napredovalo, se je slovenska Gorska reševalna služba odločila tudi za natis v izvedbi s slovenščino kot prvim jezikom.«

ANGLEŠČINA BREZ KONKRETNEGA VPLIVA

Tak je bil začetek slovarja Sneg in plazovi. Temu mednarodnemu začetku so sledila leta slovenskega slovaropisnega dela, ko je avtor Pavle Šegula s sodelavci, strokovnjaki različnih strok, tudi slovaropisne, iskal slovensko izrazje, pisal razlage pojmov, premišljal in spraševal o razmerjih med pojmi in njihovem pomenu doma in po vsej Evropi in vse, kar je dognal, vnašal v računalnik. Resnici na ljubo in Slovencem v čast pa je treba reči, da smo tako prav Slovenci prvi izmed članic Mednarodne komisije za reševanje v gorah dobili razlagalni slovar o snegu in snežnih plazovih. Drugi, večji narodi, takega slovarja (še) nimajo.

Slovar Sneg in plazovi pa nam ponuja tudi možnost, da analiziramo v njem zbrana poimenovanja. Večina le-teh je slovenskega izvora: blodnjak razpok, blisk, čelo nariva, čelo napoke, čepeča drža, črtasta napoka, delno zasutje, drsenje in polzenje, drobir, grušč, poškodovanje, prag, predor, prečni opornik, pomol, poledica, plaz,

Dan čistih gora 1996

Prizadevanja planinskih zvez, da bi svoje članstvo usmerjale k učinkovitemu varstvu narave, posebno še kar zadeva obnašanje v gorskem svetu, ostaja prvenstveni cilj Mednarodne zveze planinskih organizacij UIAA. Ko so v nekaterih deželah in državah iz naravovarstvenih vzrokov uvedli prepovedi dostopov do nekaterih gorskih območij, lahko UIAA, kot piše v letošnjem marčnem četrtletnem glasilu te svetovne organizacije, takšne težnje pozdravi, če s tem prispevamo k varovanju gora ter s samodisciplino preprečujemo škodo na gorskih strukturah, rastlinstvu in živalstvu.

Komisija za varstvo gora pri UIAA bi želela tudi leta 1996 predlagati že tradicionalni dan čistih gora s prošnjo, da bi ta dan še posebej poudarjali lastne dolžnosti in obveznosti do varovanja gorskega sveta, in sicer s čisto praktičnimi dejavnostmi.

Za planinske zveze južne poloble je bil letošnji dan čistih gora konec tedna 13. in 14. aprila, za tiste na severni polobli pa bo konec tedna 21. in 22. septembra. Z javnimi deli v gorskem svetu naj bi svoje sodržavljane opozorili na simbolični dan varstva gora.

plazišče, plazovina, osoja, ozebnik, opornik, osip, opast, sneg, led, slana, srež, zaledenitev, zastrugi, zatega, zatič ipd. To dejstvo kaže na to, da se Slovenci najbrž že od naselitve sem gibljemo po gorah in da smo vseskozi tudi pazili na pravilnost, t. j. slovenskost poimenovanj.

Četudi je kako poimenovanje tujeizvorno, zelo pogosto obstaja tudi slovenska sopomenka, kar je v slovarju nakazano s kazalko. Bolj kot npr.: alpinist, anticiklon, atest, labirint, responder, poskus reanimacije se uporabljajo gornik, območje visokega zračnega pritiska, izvedensko mnenje, blodnjak, poskus oživljanja, kar je v slovarju pokazano s tipom geselskega članka, saj je poimenovanje samo navedeno, besedica *glej* pa vodi k ustreznim slovenskim pomenki.

Večina tujih poimenovanj je grško-latinskega izvora in so mednarodno uporabljana ter prilagojena slovenščini (se sklanjajo, spregajo, izgovarjajo s slovenskimi glasovi, zapisujejo s slovenskimi črkami). Ta poimenovanja, če jih seveda ni preveč, ne ogrožajo jezika.

Po osamosvojitvi so Slovenijo preplavila anglo-ameriška poimenovanja podjetij, trgovin, izdelkov, kar je

svetovni pojav, pa zato nič manj sprejemljiv. Zaradi izrednega razvoja nekaterih strok na anglo-ameriškem jezikovnem področju z novimi dognanji, stroji ipd. prihajajo k nam tudi anglo-ameriške besede, ki jih nekatere stroke kar uspešno slovenijo (računalništvo), druge pa manj. Zanimivo je, da na besedje, prikazano v slovarju Sneg in plazovi, angleščina (skorajda) ni vplivala. Da je to besedje slovensko, so gotovo zaslužni tisti, ki so vse, kar je v zvezi s snegom, slovensko poimenovali in ta poimenovanja uporabljali. V tem besedju se kaže ta slovenska poimenovalna volja in odpor proti tujemu, vendar ne nevrotičen odnos do tujega besedja, saj se to tudi uporablja, vendar prilagojeno slovenščini.

Ena od zanimivih besed pa je **ančka** (*lutka odraslega človeka za učenje in vadenje umetnega dihanja in zunanje masaže srca*), ki je slovenska iznajdba, saj drugod to napravo poimenujejo z veliko manj humorja: pupa, maneken, fantom ipd.

Slovar Sneg in plazovi je odlično delo. Z njim na tem področju nismo le stopili v Evropo, ampak jo prehiteli. Upajmo, da bo kmalu doživel tudi elektronsko izdajo.

CVETKE IZ GORSKEGA SVETA V NAGRAJENEM TURISTIČNEM VODNIKU SLOVENIJE

LEPA NAŠA DOMOVINA...

STANKO KLINAR

...ali kako nas jo uči ljubiti najbolj reprezentančen priročnik Slovenija, turistični vodnik, Mladinska knjiga, Ljubljana 1995. Druga izdaja 1996, s ponosnim žigom na čelni platnici: »Evropska zveza za turistični tisk, 1. Nagrada«. (Nisem se zmotil, »Nagrada« je napisana z veliko začetnico.) Prva izdaja si je namreč prislužila to laskavo mednarodno priznanje, s katerim ostane vodnik trajno ovenčan skozi vse prihodnje izdaje, v vseh jezikih. (Obetajo se namreč angleška, nemška, italijanska... izdaja.) Naj izpišem nekaj odlomkov s komentarjem za »utemeljitev«:

OKOLICA LJUBLJANE IN GORENJSKA

— O Polhograjskem hribovju na str. 143: »... so vrhovi ostro zašiljeni in grebenasti, stene pa strme (najvišji vrh Tošč, 1021 m).« Če je to res, potem so tamkajšnji kmetje skrajno neprevidni. Krave pasejo po »ostrih vrhovih«, po »stenah« in »grebenastih« zadevah postavljajo hiše in cerkve, zraven pa še orjejo in sejejo, in to celo s traktorji. Treba jih bo posvariti, naj tega več ne delajo, je prenevarno. — Na str. 269 znova: »... močno priostreni vrhovi...« in iz sobesedila ponovni namig, da bi najvišji utegnil biti Tošč (1021 m), ki seveda niti od daleč ni »močno priostren«, in tudi ni najvišji, saj ga za 8 m poseka Pasja ravan (1029 m, kot piše na zemljevidu), in ta je sploh razvaljena kot zleknjen slon, o kaki dolomitni priostrenosti (dolomit kot pomembna sestavina tal naj bi namreč omogočal to lastnost) niti od daleč ni govora. Naš vodnik (v nadaljevanju STV) za Pasjo ravan, žal, sploh ne ve. Resnici na ljubo bodi povedano, da ima Grmada, ki je še najbolj priostrena, a še daleč od dolo-

mitskega špika, na zahodni strani lepo belo dolomitsko pečino (sicer komaj opazno) s težko petnajstmetrsko plezalno smerjo. (Glej **Pavle Kozjek**, 39 in pol.) Toda to skalco, za katero STV seveda tudi ne ve, in še katero, posplošiti na nevemkoliko kvadratnih kilometrov najbolj pohlevnega in prisrčno obljudenega gričevja na svetu pomeni ustvarjati v bralcih popolnoma napačen vtis. (Za božjo voljo, ali ste tisto izjavo o vrhovih, grebenih in stenah prepisal iz opisa italijanskih Dolomitov?)

— Na isti strani (143) zvem, da je »Mazijeva steza (ki pelje na šmarnogorsko Grmado, op. **S. K.**) na začetku zavarovana plezalna pot«. (Zavarovana je seveda Pogačnikova pot.) In zemljevidu na str. 127 v brk trdi STV, da »Vegova ulica pripelje na Novi trg« in da je »med Gosposko in Emonsko ulico ter Zoisovo cesto na Trgu francoske revolucije kompleks Križank« (str. 137). (Gosposka ulica se v resnici tik pred kompleksom neha). In »Mestni trg se proti zahodu zoži...« (str. 132). Po navedenem zemljevidu sodeč se zoži proti jugu. In kje je Ljubljana? Na Balkanskem polotoku (str. 142)? Še zmeraj? Ampak zemljepisno menda ni bila nikoli. Učili so nas, da je zemljepisna meja med Balkanom in ostalo Evropo na Kolpi, Savi in Donavi. Menda se svet v zadnjih letih kljub vojnem ni toliko spremenil, da bi to več ne držalo? (Res pa je, da so vsi očitki iz tega odstavka v drugi izdaji popravljeni. In zakaj jih je vseeno vredno navesti? Ker ima večina kupcev zazdaj prvo izdajo. In ker bi se take napake branil napisati tudi popolni zemljepisni laik.)

— Pa pojdimo nazaj k smerem neba! Na str. 88 berem: »Tunjice... vas vzhodno od Kamnika (prav zahodno) (in da gremo tja »po lokalni cesti Kamnik—Tunjiška 253